

Araştırma Makalesi ♦ Research Article

Meslek Öğretmenlerinin Algılarına Göre Okul Müdürlerinin Dönüşümcü Liderlik Özellikleri ve Okula Bağlılıkları Arasındaki İlişki***The Relationship between School Principals' Transformational Leadership Characteristics and School Engagement According to Vocational Teachers' Perceptions***Engin GÖKMEN¹¹MEB, gkmnengin@gmail.com, ORCID: 0000-0003-3831-8279

MAKALE BİLGİSİ

Anahtar Kelimeler:

Dönüşümcü liderlik
Örgütsel Bağlılık
Meslek Öğretmeni

ÖZ

Bu çalışmada Meslek Öğretmenlerinin Algılarına Göre Okul Müdürlerinin Dönüşümcü Liderlik Özellikleri ve Okula Bağlılıkları Arasındaki İlişki ve buna bağlı olarak dönüşümcü liderlik alt boyutları ve örgütsel bağlılık alt boyutları çerçevesinde ve demografik-okul değişkenlerine göre incelenmesi temel amaç olarak belirlenmiştir. Araştırma evrenini 2020-2021 eğitim öğretim yılı İstanbul ili Bağcılar, Esenler, Güngören, Küçükçekmece ve Başakşehir ilçelerinde bulunan meslek liselerinde görev yapan 1100 meslek öğretmeni oluşturmaktadır. Literatür taraması yapıldıktan sonra araştırma için 293 meslek öğretmenine seçkisiz örnekleme yöntemiyle anket uygulaması yapılmıştır. Araştırmada veri tabanını oluşturmak için katılımcılara "Kişisel Bilgiler Formu", "Dönüşümcü Liderlik Ölçeği" ve "Okula Bağlılık Ölçeği" uygulanmıştır. Araştırmada sonucunda ulaşılan veriler SPSS 25 Programı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmada yararlanılan ölçeklerin ve alt boyutlarının güvenilirliği hesaplanmıştır. Cronbach Alfa'ya göre, kullanılan ölçeklerin güvenilir olduğu görülmüştür. Dönüşümcü Liderlik Ölçeği ile Okula Bağlılık Ölçeği ve alt boyutları arasındaki ilişkiyi incelemek için korelasyon analizi, okul müdürünün dönüşümcü liderlik özelliklerinin meslek öğretmenlerin okula bağlılıklarına etkisi olup olmadığının ölçülmesinde regresyon analizi kullanılmıştır. Yapılan analizler neticesinde okul müdürünün dönüşümcü liderlik özelliklerindeki artışın öğretmenlerin okula bağlılıklarında artışa neden olduğu sonucuna varılmıştır. Elde edilen veriler çerçevesinde öneriler geliştirilmiştir.

ARTICLE INFO

Keywords:

Transformational Leadership
Organizational Commitment
Vocational Teacher

ABSTRACT

In this study, the main purpose was to examine the Relationship between the Transformational Leadership Characteristics and School Commitment of School Principals According to the Perceptions of Vocational Teachers, and accordingly, within the framework of transformational leadership sub-dimensions and organizational commitment sub-dimensions and demographic-school variables. The research population consists of 1100 vocational teachers working in vocational high schools in Istanbul province Bağcılar, Esenler, Güngören, Küçükçekmece and Başakşehir districts in the 2020-2021 academic year. After the literature review, 293 vocational teachers were surveyed with random sampling method for the research. In order to create the database in the research, "Personal Information Form", "Transformational Leadership Scale" and "School Engagement Scale" were applied to the participants. The data obtained as a result of the research were analyzed using the SPSS 25 Program. The reliability of the scales and sub-dimensions used in the research was calculated. According to Cronbach Alpha, the scales used were found to be reliable. Correlation analysis was used to examine the relationship between the Transformational Leadership Scale and the School Engagement Scale and its sub-dimensions, and regression analysis was used to measure whether the transformational leadership characteristics of the school principal had an effect on the vocational teachers' school engagement. As a result of the analyzes made, it was concluded that the increase in the transformational leadership characteristics of the school principal caused an increase in the commitment of the teachers to the school. Suggestions have been developed within the framework of the obtained data.

1 Giriş

İşletmeler, örgütler, organizasyonlar okullar vb. için liderlik günümüzde çok önemli hale gelmiştir. Liderlik hemen hemen toplum ve insanla ilgili olan tüm disiplinler tarafından araştırma konusu yapılmıştır. Bu farklı alan ve disiplinlerin incelemelerine ve araştırmalarına konu olması nedeniyle de alan yazında liderlik ile ilgili çok sayıda tanımı elde etmek mümkündür. Bu tanımlarda da farklı hususların ön plana çıktığı görülmektedir. Liderde bulunması gereken özellikler tanımlama yapan her yazar tarafından farklı şekilde belirtilmiştir. Ancak bütün çalışma teori ve yaklaşımlara ve uygulamalı araştırmalara rağmen, henüz liderlik olayını tam olarak anlamamıza yarayacak kapsamlı bir teori ve yaklaşım bulunmamaktadır (Koçel, 2020: 592).

Zamanda dünyada var olan değişim ihtiyaca ve şartlara göre yeni liderlik tarzlarını ortaya çıkarmıştır. Günümüzde hemen hemen bütün sektörler dönüşümcü liderliğe ihtiyaç duyarlar. Çünkü günümüzde çok hızlı bir değişim dönüşüm yaşanmaktadır ve bu nedenle bunun iyi yönetilmesi gerekir. Ülkemiz bu anlamda hedefleri büyük olan ve potansiyel barındıran bir ülkedir. Bu nedenle dönüşümcü liderlik önem kazanmaktadır. Dünya değişmekte ve bildiğimiz birçok şey kısa sürede anlamını yitirmektedir (Eraslan, 2004: 29).

Dönüşümcü lider örgüt içerisinde çalışanlara ilham veren, vizyon sahibi ve idealist bir lider olarak bilinmektedir. Bu doğrultuda dönüşümcü liderler örgüt çıkarları çerçevesinde hareket eden, yenilikçi ve örgütlerde karar verme sürecini iyi bir şekilde yönetmeyi amaçlar. Yani bu liderlik anlayışı değişme ve yeniliğe odaklı bir tarz benimsemektedir. Bununla birlikte dönüşümcü liderler çalışanlarının örgüt içerisindeki performanslarının en yüksek düzeye çıkmasını amaçlamaktadır. Çalışan performansının yüksek düzeyde olmasında en büyük etken ise örgütsel bağlılıdır (Çankır, 2019: 155).

Örgütsel bağlılık çalışanların örgütlerine karşı hissettikleri olumlu duyguları, sadakati ve işine olan psikolojik bağlılığı ifade eder. Örgütsel bağlılık sağlandığında örgütün bir parçası olma duygusu yüksek düzeyde gerçekleşir. Eğitim kurumları bireyin gelişmesi ve istenen hali alması için önemlidir. Bu nedenle bu kurumların gelişmesi için hem insan kaynağı hem de diğer unsurlar için çokça araştırmalar yapılmaktadır. Ülkemizdeki okullar genellikle merkezîyetçi bir yapıya sahiptir. Okullarda demokratik bir yönetim anlayışı oluşturmak ve öğretmenlerin yönetime katılmasını sağlayarak örgütsel bağlılık ve bunun sonucunda kalite artırılabilir.

Okullarda lider olarak ifade edebileceğimiz kişiler okul müdürleri, müdür yardımcıları ve öğretmenlerdir. Burada okul müdürleri örgütünde bulunan bütün unsurları yöneterek belirlenen hedefe ulaşmaya çalışır. Bu nedenle okullarda da iyi lidere ihtiyaç duyulmaktadır. Okullarda müdür olacak kişilerin toplumun geleceğini hazırlama görevine önderlik ediyor olmalarından dolayı onları çok daha önemli ve kilit hale getirmektedir. Bir dönüşümcü okul müdürü ile dönüşümcü olmayan okul müdürünün topluma katkısı çok farklı olacaktır. Dönüşümcü olmayan okul müdürü değişen şartlarda problemleri çözmekte zorlanırken, dönüşümcü okul müdürü değişen şartlara göre çözüm şekli ortaya koyar ve problemlerin çözümünde daha etkindir. Okullarda dönüşümü başarıyla gerçekleştirecek kişiler müdürlerdir (Toksöz, 2010: 1). Bu dönüşüm aynı zamanda okuluna bağlı öğretmenler ile gerçekleştirilecektir.

Mesleki eğitim veren okullar bir ülkenin her anlamda gelişmesi için önemli görevler üstlenmektedir. Ülkemizde Covid-19 pandemi döneminde birçok meslek lisesi bu ani gelişme karşısında maske ve dezenfektan gibi ürünler üretmiş ve bu alanda ihtiyaç duyulan malzemeleri temin etmiştir (Özer, 2020: 200).

Eğitimle ilgili günümüzdeki hızlı değişim ve dönüşümler, eğitim sistemlerini ve bu sistemleri yöneten kişilerin davranış ve rollerini etkilemektedir (Kılınç, 2013: 30). Okul yöneticilerinin bu değişime karşı bilgili ve istekli olmaları gerekir. Okulların gelişimi bu değişimin ancak planlı yapılması ile gerçekleştirilir. Bu yapılmazsa okul varlığını geleceğe taşıyamaz.

Okullarda iyi bir değişim ve dönüşümün gerçekleştirebilmek için bu değişim ve dönüşümden etkilenenleri sürece dâhil etmek gerekir. Bu dönüşüm sürecinin iyi yönetilmesiyle başarılı değişim sağlanır. Bu nedenle değişim ve dönüşümü yöneten okul müdürlerinin kontrolü altında bulunan personeli sürece dâhil ederek hareket etmesi gerekir.

Eğitim sektörünün dünyada ve ülkemizde meydana gelen değişimlere ayak uydurması gerekir. Mesleki eğitim kurumlarının diğer eğitim kurumlarına göre bu değişim ve dönüşümde öncü olması beklenir. Çünkü meslek okulları üretimle, ticaretle, turizmle vb. iç içedir. Bu okulların kendi alanlarındaki değişimleri iyi takip etmesi değişikliklere çabuk uyum sağlaması gerekir. Bunu sağlayacak olan dönüşümcü liderdir. Bu okullarda görev alacak müdürlerin değişim ve dönüşümü takip eden, hedefleri gerçekleştirmek için kaynakları uygun olarak kullanabilen, öğretmenlerin ve öğrencilerin örgütsel bağlılığını en üst seviyede gerçekleştirebilecek kişiler olması gerekir.

Bu araştırmayla meslek öğretmenlerin algılarına göre okul müdürlerinin dönüşümcü liderlik özellikleri ve okula bağlılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Eğitim tüm alanlarda olduğu gibi değişim dönüşüm içindedir. Bu değişim ve dönüşümde problemlerin ortaya çıkması kaçınılmazdır. Bu problemlerin mümkün olduğunca az olmasında etkili olan kişiler okul müdürleridir. Eğitim kurumlarının başarıya ulaşmasında öğretmenlerin okula duydukları bağlılık önemli bir yere sahiptir. Bu bağlılığı etkileyen önemli faktörlerden birisi de yine okul yöneticilerinin sergiledikleri liderlik davranışlarıdır. Okul yöneticilerinden yaratıcılık, vizyon, motivasyon unsuru, problemleri çözebilmek, iletişimi kuvvetli olması beklenmektedir. Bunun yanı sıra etkili okul yöneticilerinden beklenen, sadece işi doğru yapmaları değil, doğru işleri de yapmalarıdır. Bu da dönüşümün, değişimin ve gelişimin önemini farkında olan okul yöneticilerinin varlığıyla mümkündür.

Ülkenin ihtiyaç duyduğu insan kaynağını yetiştiren kurumların başında bulunan kişiler okul yöneticileridir. Bu nedenle okul yöneticilerinin belirlenmesi işi önemli bir husustur.

Okullarda başarı sağlayabilmek için öğretmenlerin motivasyonu, özgüvenini, mesleki donanımını, kişisel gelişimini arttırmak gerekir. Okullarda bunu sağlayacak kişiler okul yöneticileridir. Okul yöneticileri ile öğretmenlerin bağının kuvvetlenmesi başarıyı kendiliğinden getirecektir (Didin, 2014: 5).

Değişim ve yenileşmenin tam olarak gerçekleşmesi okul müdürlerinin değişim ve yenileşmeye katkı sunması ile gerçekleşebilir. Okul müdürleri dönüşümcü liderlik özelliklerine sahip olmalı, değişim ve yenilik konusunda istekli olmaları gerekir. Okul müdürlerinin dönüşümcü liderlik özelliklerinin ne derece gösterebildikleri ve örgütsel yenileşme özelliklerini ne kadar ortaya koyabildiklerinin araştırılması eğitim kurumlarının amaçlanan dönüşüm, yenileşme ve değişimi açısından zorunlu olduğu düşünülmektedir. Çünkü başarı için bütün ayrıntıların değerlendirilmesi ve üzerinde çalışılması ve eksikliklerin giderilmesi gerekir. Öğretmenlerin örgütsel bağlılığını ve dolayısıyla okullarda akademik başarıyı sağlayabilmenin yollarından bir tanesi, okul yöneticilerinde kendilerinden ne istendiği konusunda bilgi sahibi olmalarıdır (Demirtaş & Özer, 2014: 5).

Meslek okullarında verilen eğitim ülkenin ihtiyaç duyduğu insan kaynağını yetiştirerek ülkemizin ekonomik olarak ileriye gitmesine katkı sunmaktadır. Dolayısıyla bu okullardaki başarı çok önemlidir. Bunun sağlanabilmesi için bu okullarla ilgili bütün unsuların incelenip analiz edilmesi gerekir.

Bu alanda yapılan çalışmalar incelendiğinde, okul yöneticilerinin dönüşümcü liderlik özelliklerinin örgütsel bağlılığa etkisini incelemeye yönelik pek çok çalışma yapıldığı görülmüştür. Ancak mesleki eğitimde istenen başarıya ulaşılabilmesi için çok önemli bir yere sahip olan meslek öğretmenlerinin örgütsel bağlılığı ile okul müdürlerinin dönüşümcü liderlik özellikleri arasındaki ilişkiye yönelik bir çalışma yapılmadığı görülmüştür.

2 MATERYAL VE METOD

2.1 Araştırmanın Modeli

Araştırma nicel bir araştırmadır. Araştırma nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeline dayalı olarak gerçekleştirilmiştir. İlişkisel tarama modeli, iki veya daha fazla değişken arasında nasıl ilişki olduğunu incelemeyi amaçlayan araştırmaları ifade etmektedir (Büyükoztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2017). Araştırmada meslek öğretmenlerinin algılarına göre okul müdürlerinin dönüşümcü liderlik özellikleri ve okula bağlılıkları arasındaki ilişki çeşitli değişkenlere göre incelenmiştir.

2.2 Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2020-2021 eğitim öğretim yılında Bağcılar, Başakşehir, Esenler, Küçükçekmece, Güngören ilçesindeki 46 meslek liselerinde görev yapan 1100 meslek öğretmeninden oluşturmaktadır. Pandemi nedeniyle on-line form üzerinden öğretmenlere ulaşılmaya çalışılmış ve rastgele örnekleme yöntemiyle 293 meslek öğretmeni ölçekleri doldurarak araştırmaya katılmıştır. Çalışma grubuna ait sosyo-demografik özelliklerini ve okullarına ait bilgileri içeren tablolar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 1. Meslek Öğretmenlerinin Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

Değişkenler	n	%	
Cinsiyet	Kadın	165	58,7
	Erkek	116	41,3
Yaş	18-25	12	4,3
	26-30	104	37,0
	31-45	128	45,6
	46 ve üzeri	37	13,2
Eğitim	Lisans	259	92,2
	Yüksek Lisans	22	7,8
Kurumda Çalışma Süresi	1 yıldan az	65	23,1
	2 yıl	81	28,8
	3 yıl	13	4,6
	4 yıl ve üzeri	122	43,4
Unvan	Öğretmen	223	79,4
	Şef	58	20,6
Toplam	281	100,0	

Araştırmaya katılan meslek öğretmenlerinin %58,7'sinin kadın, ;%41,3'ünün erkek olduğu görülmektedir. Katılımcıların yaş dağılımları incelendiğinde %4,3'ünün 18-25, %37'sinin 26-30, %45,6'sının 31-45 ve %13,2'sinin 46 ve üzeri yaş aralığında olduğu görülmektedir. Katılımcıların %92,2'sinin eğitim durumu lisans ve %7,8'inin yüksek lisans olduğu görülmektedir. Katılımcıların kurumda çalışma süreleri incelendiğinde, %23,1'inin 1 yıldan az, %28,8'inin 2 yıl, %4,6'sının 3 yıl, %43,45'ünün 4 yıl ve üzeri olduğu görülmektedir. Katılımcıların %79,4'ünün öğretmen, %20,6'sının şef olduğu görülmektedir

2.3 Veri Toplama Araçları

Araştırma anket yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Kullanılan ölçeklerin güvenilirlik ve geçerlilik testleri yapılmıştır. Araştırmada kullanılan anket; katılımcılara ait kişisel bilgileri ve okul bilgilerini içeren form, dönüşümcü liderlik ölçeği ve örgütsel bağlılık ölçeğinden oluşmaktadır. Verilerin

toplanması sürecinde katılımcılarla yüz yüze görüşme yapılmamış Google on-line form üzerinden ortalama 15 dakikalık süre içerisinde katılımcılardan anket ifadeleri ile ilgili geri dönüş alınmıştır.

Kişisel Bilgiler Formu: Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde görev yapan meslek öğretmenlerinin cinsiyetleri, yaşları, eğitim düzeyleri, buldukları kurumda çalışma süreleri, kurumdaki unvanları, okullarında döner sermaye ve proje okulu olup olmaması, kurum müdürünün kadro durumu, kurum müdürünün cinsiyeti, kurum müdürünün brans durumu, başarı belgesi alıp almaması ile dönüşümcü liderlik ölçeği ve okula bağlılık ölçeği arasındaki ilişkileri tespit etmeye yönelik 11(on bir) adet soru yer almaktadır.

Dönüşümcü Liderlik Ölçeği: Podsakoff ve arkadaşlarının (1990) dönüştürücü liderliği ölçmek için geliştirdiği ve İşcan (2002) tarafından geçerlik ve güvenilirlik analizi yapılarak Türkçe 'ye uyarlanmış bir ölçektir. Ölçek kullanılmadan önce gerekli izinler alınmıştır. Ölçekte dönüştürücü liderlik özelliklerini ölçen 5 alt boyut bulunmaktadır. Dönüştürücü liderliğin ölçülmesine yönelik ifadelerde 5' li likert ölçeği kullanılmıştır Bu çalışmada ölçekteki işletme kavramı okul olarak uyarlanmıştır. Verilen cevaplar 1- Kesinlikle katılmıyorum, 2- Katılmıyorum, 3- Kararsızım, 4- Katılıyorum, 5- Kesinlikle katılıyorum olarak düzenlenmiştir.

Okula Bağlılık Ölçeği: Yapılan araştırmada, meslek öğretmenleri görüşlerine göre meslek liselerinde görev yapan meslek öğretmenlerinin okula bağlılık düzeylerini belirlemek için veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Christophersen, Elstad ve Turmo (2011) tarafından geliştirilmiş ve Güngör (2018) tarafından Türkçeye çevrilen Okula Bağlılık Ölçeği (OBÖ) kullanılmıştır. Ölçek meslek öğretmenlerin okula bağlılık düzeyleri hakkında bilgi verir. Ölçek kullanılmadan önce araştırmacılardan gerekli izinler alınmıştır. Ölçekte bulunan her bir faktör öğretmenlerin okula bağlılık düzeylerini ölçmektedir. Christophersen, Elstad ve Turmo (2011)'nin çalışmasında OBÖ'nin bütünü için hesaplanan Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı 0,92'dir. Ölçeğin yapı geçerliliğini incelemek amacıyla açıklayıcı faktör analizi yapılmıştır. Analize alınan 15 maddenin öz değerinin 1'den büyük 5 boyut altında toplandığı görülmüştür. Ölçek, akademik baskı, mesleki dayanışma, okula karşı olumlu tutum, yönetici-öğretmen arasındaki güven ve öğretmen-öğretmen arasındaki güven olmak üzere 5 faktörden ve her faktörde 3'er olmak üzere toplam 15 maddeden oluşmaktadır. Alt boyutların Cronbach alfa değerleri ise; akademik baskı: 0,85, mesleki dayanışma: 0,77, okula karşı olumlu tutum: 0,89, yönetici-öğretmen arasındaki güven: 0,89, öğretmen-öğretmen arasındaki güven: 0,86 olarak hesaplanmıştır (Güngör, 2018: 70). Okula Bağlılık Ölçeği, 1-Kesinlikle katılmıyorum, 2-Katılmıyorum, 3-Pek fazla katılmıyorum, 4-Kararsızım, 5-Katılıyorum, 6-Oldukça katılıyorum, 7-Kesinlikle katılıyorum şeklinde 7'li Likert şeklinde hazırlanmıştır.

2.4 Verilerin İstatistiksel Analizi

Araştırmada elde edilen veriler SPSS 25.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin analizi yapılırken tanımlayıcı istatistiksel metotları (sayı, yüzde, min-max değerleri, medyan, ortalama ve standart sapma, korelasyon ve regresyon kullanılmıştır.

Kullanılan ölçeğin güvenilirliğini test etmek amacıyla "Güvenilirlik Analizi" yapılmıştır. Shao 2002'ye göre kullanılan verilerin çarpıklık ve basıklık değerleri ± 3 arasında olduğu için veriler normal dağılım göstermektedir. Normal dağılıma sahip verilerde de niceliksel verilerin karşılıklı analiz edilmesinde iki bağımsız grup arasındaki fark için bağımsız t testi, ikiden fazla bağımsız grubun karşılaştırmasında ise tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Ölçekler arasında fark ortaya çıkan alt grupta bu farkın hangi alt gruptan kaynaklandığını tespit etmek için Bonferroni yöntemi uygulanmıştır. Sürekli değişkenlerin ilişkilerinin ne durumda olduğunu görmek için ise Pearson korelasyon analizi yapılmıştır.

3 Bulgular Ve Yorumlar

Dönüşümcü liderlik ölçeği ve okula bağlılık ölçeğine yönelik bulgular aşağıda yer almaktadır.

Tablo 2. Dönüşümcü Liderlik Ölçeği ve Okula Bağlılık Ölçeği ve Alt Boyutlarının Tanımlayıcı İstatistikleri

Ölçek ve Alt Boyutları	Min	Max	Medyan	$\bar{X}$	SS
Vizyon-ilham sağlama ve uygun rol modeli	1,00	5,00	3,85	3,75	0,83
Grup amaçlarının kabulünü sağlama	1,00	5,00	4,00	3,91	0,84
Entelektüel teşvikte bulunma	1,00	5,00	4,00	3,88	0,94
Bireysel ilgi gösterme	1,00	5,00	3,66	3,65	0,68
Yüksek başarı beklentisine sahip olma	1,00	5,00	4,00	3,90	0,83
Dönüşümcü Liderlik Ölçeği	1,00	5,00	4,00	3,81	0,78
Akademik baskı	1,00	7,00	4,00	4,21	1,16
Mesleki dayanışma	1,00	7,00	5,33	5,35	1,36
Okula karşı olumlu tutum	1,00	7,00	5,33	5,10	1,46
Yönetici öğretmen arasındaki güven	1,00	7,00	5,66	5,27	1,57
Öğretmen-öğretmen arasındaki güven	1,00	7,00	5,33	5,36	1,43
Okula Bağlılık Ölçeği	1,00	7,00	5,13	5,06	1,16

Ölçekler ve boyutları arasındaki ilişkiyi test etmek için korelasyon analizi uygulanmıştır. Analiz sonucunda, Dönüşümcü Liderlik Ölçeği alt boyutları ve toplam puanları ile Okula Bağlılık Ölçeği alt boyutları ve toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki olduğu görülmektedir ($p<0,05$).

Tablo 3. Dönüşümcü Liderlik Ölçeği ve Okula Bağlılık Ölçeği ve Alt Boyutlarının Regresyon Analizi

Bağımsız Değişken	Okula Bağlılık	
	Sabit	Dönüşümcü Liderlik
β	-0,524	1,188
Standart Hata	0,211	0,054
Beta	-	0,796
t	2,489	21,982
p	0,013	0,000
F		483,209
Model (p)		0,000*
R2		0,633
Durbin Watson		2,063

Regresyon analizi uygulanması sonucunda F değerine karşılık gelen anlamlılık seviyesine bakıldığında kurulan modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($F=483,209$; $p<0,05$). Bağımsız değişkenlere ait beta katsayı değerine, t değerine ve anlamlılık seviyesine bakıldığında; Dönüşümcü Liderlik ($t=1,188$; $p<0,05$) Okula Bağlılık üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisinin olduğu görülmektedir. Regresyon modeli Okula Bağlılık üzerindeki değişimin %63'sünü

açıklandığı görülmektedir (Düzenlenmiş $R^2=0.633$). Dönüşümcü Liderlik değişkenindeki 1 birimlik artış, Okula Bağlılık üzerindeki 1,188'lik artışa ($\beta=1,188$) neden olmaktadır. Kurulan modelde otokorelasyon sorunu yoktur. Durbin W değeri 1.5 ile 2.5 arasındadır ($DW=2,063$).

4 Sonuç

Araştırmada okul yöneticilerinin dönüşümcü liderlik düzeyleri vizyon-ilham sağlama ve uygun rol modeli, grup amaçlarının kabulünü sağlama, entelektüel teşvikte bulunma, bireysel ilgi gösterme, yüksek başarı beklentisine sahip olma üzere 5 boyut altında incelenmiş ve 5 üzerinden değerlendirilmiştir. Okul yöneticilerinin yüksek düzeyde dönüşümcü liderlik özelliğine sahip olduklarını sonucuna varılmıştır.

Araştırmada öğretmenlerin okula bağlılık düzeyleri akademik baskı, mesleki dayanışma, okula karşı olumlu tutum, yönetici öğretmen arasındaki güven, öğretmen-öğretmen arasındaki güven olmak üzere 5 boyut altında incelenmiş ve 7 üzerinden değerlendirilmiştir. Öğretmenlerin okula bağlılıklarının yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

Gerek yapılan araştırma verilerine gerekse literatürde ulaşılan sonuçlara baktığımızda, okul müdürlerinin dönüşümcü liderlik özelliklerinin, öğretmenlerin örgütlerine bağlılıklarında etkisinin olduğu sonucuna varılmıştır. Okul müdürünün dönüşümcü liderlik özellikleri arttıkça öğretmenin de okula bağlılığı artmaktadır. Okul müdürlerinin dönüşümcü liderlik özelliklerinin daha çok gelişmesi için hizmet içi seminerler, örnek modelleri inceleme ve onları ödüllendirme yöntemlerine gidilebilir. Öğretmenlerin okula bağlılıklarını arttırmak için eğitimler, yönetim uygulamaları, ödüllendirme vb. yollar aranması gerekir.

Kaynakça

- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2017). Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi. (23. Baskı).
- Chistophersen, K., Elstad, E., and Turmo, A. (2011). The nature of social practice among school professionals: consequences of the academic pressure exerted by teachers in their teaching. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 55(6), 639-654.
- Çankır, B. (2019) Örgütlerde Duygusal Bağlılık ve Performans İlişkisi. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6:155-177.
- Demirtaş, H., & Özer, N. (2014). Okul Müdürlerinin Bakış Açısıyla Okul Müdürlüğü. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(1): 1-24.
- Didin, Ş. (2014). Resmi ve özel eğitim kurumlarındaki yöneticilerin liderlik stilleri ile öğretmenlerin örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişki ve bazı demografik değişkenlere göre incelenmesi (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara
- Eraslan, L. (2004). Liderlikte Post-Modern Bir Paradigma: Dönüşümcü Liderlik. *Uluslararası İnsan Bilim Dergisi*, 1(1): 1-26.
- Güngör, A. (2018). Etkili okul özelliklerinin dönüşümsel liderlik ve öğretmen bağlılığıyla ilişkisi (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir
- İşcan, Ö.F. (2002). "Küresel İşletmecilikte Dönüştürücü Liderlik Anlayışı -Büyük Ölçekli İşletmelerde Bir Uygulama". Doktora Tezi. Erzurum. Atatürk Üniversitesi. SBE.
- Kılınç, T.D. (2013). Sınıf Öğretmenlerinin Okul Müdürlerinin Dönüşümcü Ve Etkileşimci Liderlik Stilleri Ve Kendi Örgütsel Bağlılıklarını Algılamaları İle Okul Müdürlerinin Sınıf Öğretmenlerinin Örgütsel Bağlılıklarını Algılamaları Arasındaki İlişki: Mersin İli Tarsus İlçesi Örneği (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çağ Üniversitesi, Mersin
- Koçel, T. (2020). İşletme Yöneticiliği. İstanbul: Beta Yayınları.
- Özer M. (2020) Türkiye'nin Mesleki Eğitim İle İmtihani. İstanbul: Maltepe Üniversitesi Yayınları

Podsakoff, Philip M., Mackenzie, Scott B., Moorman, Robert H. ve Richard FETTER (1990), "Transformational Leader Behaviors And Their Effects On Followers' Trust In Leader, Satisfaction, And Organizational Citizenship Behaviors", *Leadership Quarterly*, 1(2), 107-14

Toksöz, S. (2010). 21. Yüzyılın Liderlik Anlayışı Olarak Okul Yöneticilerinin Dönüşümcü Liderlik Özelliklerinin Öğretmenlerin Algılarına Göre Değerlendirilmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi, İstanbul